

BUDA-PESTA

16 Aprilu st. v.
28 Aprilu st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redact. : strad'a Havas nr. 1.

Nr. 30.

ANULU XIV.
1878.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de ann 5 fl. ; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

Crucea Rosia.

Caritatea crestinésca
Cu Sciinti'a s'a 'ntrecutu,
Si-ambulant'i'a románésca
Cu cruci rosii au facutu.
Nu 'ntrebati de-a sa chiamare;
Ea se duce 'n nobilu doru.
Dati-i toti a mea urare :
Fia-i Crucea 'n ajutoru !

Când a patriei iubire
Pe bravi chiama a luptá ;
Când a armelor ciocnire
Vine victime a dá ;
Celu ce lupta cruce-si face
Si alérge 'n nobilu doru ;
Celu ce cade, pe când zace,
Chiamo Crucea 'n ajutoru.

Crucea rosia sosese
Cu-ai sei ângeri veghiatori ;
Alu seu balsamu respândesce
Peste rane si orori.
In curêndu ostasiulu cere
Iarasi arm'a, alu seu doru,
Intra 'n focu iar cu placere
Avêndu Crucea 'n ajutoru.

„Maiculit'ia, nu me plânge !
(Dice bravulu pe-alu seu patu)
„Ran'a-i grea, dar alu meu sânge
Pentru t'ier'a l'am versatu.

Nu oftá de-a mea durere,
Câci eu n'am de cât unu doru :
Sè me luptu când t'ier'a cere,
Si am Crucea 'n ajutoru.

Frati, surori, mirésa, tata,
Socióra, dragi copii !
N'aveti inim'a 'ntristata,
Câci eu sânt totu între víi.
Ingrigire, mângaiere,
Ambulant'i'a-mi dà cu doru ;
Apoi ori la ce durere
Crucea-mi vine 'n ajutoru.

Dómn'a t'ierii, mama buna,
Domnulu t'ierii, tata bunu,
Legea t'ierii, împreuna,
Pe-alu meu peptu o Stea mai punu.
Este Stéu'a României,
Stea frumósá si cu doru,
Care 'n câmpulu bataliei
Are Crucea 'n ajutoru.“

Cale buna, sânta Cruce !
Tu credint'i'a o sustii ;
Tu esti stéu'a care-duce
Pe cei morti între cei víi ;
Tu duci balsamu de viét'ia ;
Tu 'mprumuti gloriei doru ;
Tu porti scrisu pe a ta façia :
„Mângaiere, ajutoru !“

5 juliu, 1877.

G. Sion.

Cursu elementaru de istori'a literatu- rei române.

(Urmare din nr. 40 an. 1877)

Sectiunea III.

Secolulu alu XVIII.

44. Vorniculu *Radu Popescu*, traî la începutulu acestui secolu, dupa Radu Greceanu, si chiar continuà pe acel'a în istoria, ducându-o de la 1700 pâna la 1729. Din scrierile acestor doi chronicari mai târziu logofetulu de divanu Radu Lupescu compune o singura cronica. Despre Radu Popescu mai amintimu, cà în urma elu îmbrăcisià viéti'a monacala sub nume de Rafailu. In scrierile sale elu dà o mare influintia fenomenelor rare a naturei a supra ómenilor.

45. Contemporani cu Radu Popescu sânt: Jerodiamonulu *Naumu Clocónulu*, *Const. Capitánulu*, *Teodosiu* fiulu lui Stoianu din Tâmbaci si alti patru anonimi, cari toti ne-au lasatu unele fragmente din istori'a tierii Românesce.

46. Spatarulu *Nicolau Mustea*, asemenea contemporanu cu cei de mai susu, continuà si elu „Letopisetiulu Moldovei“, de la 1662—1729. Ací putemu mentioná si „Chronic'a anonyma a Moldovei“ de la 1662—1733, tradusa în grecesce de Amiras.

47. Dascalulu *Damaschinu*, care a fost successive episcopu de Buzeu (1703) si de Romnicu (1710—1726). Acestu barbatu invetiatu, care cunoseca limbele : elena, latina, si slavona, a lucratu póte mai multu si mai bine de cât ori care altulu la traducerea si tiparirea cartilor eclesiastice în limb'a româna. Succesorii lui de la Romnicu, Inocentie (1726) si Clemente (1735—1748) au tiparitu mereu operele sale postume.

48. *Antiochu Cantemiru* (1709—1744) fiulu principelui Demetriu Cantemiru si alu Casandrei, fic'a lui Sierbanu domnulu României, s'a nascutu la Constantinopolu în 10 septembrie 1709. Educatiunea si-a facutu la Moscú'a si St. Petersburg. Dupa terminarea studiilor, de si erá inca fórté june, academi'a de Petersburg il alesese de membru, în speranti'a cà într'o di il va avé capu. La 1732 a fost tramisu din partea Rusiei cá ambasaduru în Angli'a, éra în 1736 se asiedià la Paris, unde facú cunoscintia si legaturi de amicitia cu cele mai mari celebritati literarie ale Franciei. Antiochu vorbiá perfectu românesce, ruscesce, latinesce, frantuzesce, si grecesce; întielegeá limbele, elena, spaniola, slavona si anglesa. Scrierile

sale, afara de „Simfoni'a Psalmilor“, tiparita în juni'a sa sânt : Satirele*) sale imitate dupa Horatiu si Boileau, scrise pe când erá inca abia de 20 ani, însemnate prin simtiemintele înalte si prin bunulu gustu.

Incepuse si unu poemu eroicu întitulatu „Petraida“, în laud'a lui Petru celu mare, dar care a ramasu neterminata. „Unu tractatu de Algebra“; „Reflexiuni prosodiei ruse“, câte-va cântece ce si astadi se mai cânta în Russi'a si traductiunile urmátore : „Despre pluralitatea lumelor“, cu note, tiparita la Petersburg; „Istori'a lui Iostinu“; „Epitrele lui Horatiu“, traduse în versuri nerimate; „Odele lui Anacreonu“, asemenea; „Corneliu Nepos“, „Tabloulu lui Cebes“, „Scriitori persane“, „Moralulu lui Epictetu“, „Dialogurile italiene a lui Algarotti a supra luminei“ Se apucase de unu „Dictionariu rusescu si francesu.“ Adunà materialuri pentru o istoria a Rusiei, dara mórtea nu-lu lasà a le terminá, si în fine acea scriere a sa, care déca ar esi la lumina, ar fi fara îndoiéla fórté pretiósá adeca de „Relatiunile“ ce a tramisu curtii sale despre afacerile si interesele celor ántâiu curti a Europei, cari sânt tóte bine scrise si cele mai multe chiar capu d'opere.

49. *Acsente Uricarulu*, contemporanu epocci ce tractéza. A scrisu „Istori'a oficiala a dóuei Domnii în Moldov'a a lui Mavrocordatu“, (1711—1716) elaborata dupa unele fragmente istorice ale lui N. Costinu. Acést'a scriere are acelasi stilu si acelasi metechne cá si scrierile lui N. Costinu, inse este însemnata prin epoch'a ce tractéza si care cuprinde fugirea lui Cantemir în Russi'a, lupt'a lui Carol Vornitia, trecerea lui Stanislavu Lecinski prin Moldov'a. a supra carora ne citéza mai multe fapte curiósé si necunoscute istoricilor straini Cât despre autoru, noi nu scimu de cât cà erá casnicu a lui Nicolau Costinu si uricariu alu logofetiei celei mari, adeca prescrietoru actelor domnesce. Mai tóte chrisóvele din începutulu secolului alu XVIII sânt scrise de elu. Acsente si N. Costinu sânt singurii chronicari cari aparțin domnilor de la Fanaru.

50. *Antimu Ivereanulu*, de la care avem : „Octoicu“, Têgoviste 1712 si „Ceaslovu“ 1715.

51. Mitropolitulu Ungro-Vlachiei *Danielu*

*) S'au tradusu si în limb'a francesa, de Guasco, cunoscându si posesiile sale diverse, Londra 1754 în 2 parti; éra în cea româna de Al. Donici si C. Negruzzi sub titlulu „Satire si alte poetice compuneri“ Iasi tip. M. Cogalnicénu 1844.

(1720—1731) si *Nicolae din Prundu*, conlucratorelu seu la publicarea cartilor religiöse.

52. Mitropolitulu Moldovei *George alu II-lea* care la 1723, luptându pentru independinți'a bisericeii ne lasă unu documentu fôrte pretiosu intitulatu: „Neatêrnarea Mitropoliei Moldovei.“

53. Spatariulu *Ioanu Canta*, continuatorulu Analelor lui Neculcea, de la 1743 séu mai bine dicându de la (1741—1779). Scrierea sa inse are puçinu cuprinsu si puçinu merit. (Vedi „Trei dile din Istori'a Moldovei“ in „Propasirea“ fôia sciintifica si literaria, aparuta la Iasi in anulu 1841 sub redactiunea dlor V. Alesandri si Ionu Ghica.

54. *Enache Cogalnicénu* (1730—1795) s'a nascutu in Moldov'a la 10 octombre 1730 si este alu doile fii a lui Vasile Cogalnicénu, capitane mare alu tienutului Iasi. In anulu 1746 Enache Cogalniceanu in etate abiá de 16 ani intrà in serviciulu Domnului Moldovei Ioanu Mavrocordatu cá copilul din casa, séu pagiu, corpu ce pe atuncea se compunea numai din fetiori de boieri, si in care elu remase si in domni'a a trei'a a lui Grigorie Ghica pâna la trecerea acestuia la Domni'a României in 1748. Mai ocupà posturi insemnate sub domnulu Constantinu Racovitia Cehanu (1749—1757). Dupa alungarea de pe tronul a lui Constantinu Racovitia, Enache Cogalnicénu însoçi pe acestu Domnu la Constantinopolu, unde petrecù cea mai mare parte de timp de la 1757—1761 si de la 1769—1774, unde si-a scrisu si chronic'a sa intitulata: „Lepitosctiulu Moldovei“, incepându de la 1733 si ducându pâna la 1779. Dupa incheierea pazei de la Coinargicu elu veni in Moldov'a cu Grigore Ghica alu III, care îl numi medelniceru. Crud'a ucide a acestui bunu si nenorocitu Domnu si pedéps'a acusatilor sei, care in curéndu urmà, adeca taierea lui Bogdanu si a lui Cuza, îl indemnà a face despre ambele întêmplari dóue descrieri poetice („Stichuri a supra taierii Domnului Grigorie Ghica alu Moldovei“, „Stichuri a supra taierii boierilor Moldovei Bogdanu si Cuza“) in forma de balade, publicate in „Chronic'ele României“ de M. Cogalnicénu. E. Cogalnicénu ne-a lasatu scrisu si „Condic'a obiceiurilor vechi si noi (Ceremonialulu Curtii) ale Domnilor Moldovei.“ Notâm in fine si acea cá E. Cogalnicénu este ultimulu chronicariu alu Moldovei.

(Va urmà.)

George Popescu.

SCHITIE DE CALETORIA.

XIV.

R o s i a.

In alta di éراسi aveamu sè facemu o excursiune totu atátu de interessanta. La Rosia si la Cetate. Acolo ne asteptá ospitalitatea eroului cu crucea 'n mâna, adeca protopopulu Balinth, séu precum i dice totu giurulu acela: Tat'a-mosiu.

Catra miédiadi si plecaramu. De asta-data inse numai atâtiã câti ocuparamu o trasura. Abrudienii ni promisera a ne rentelní in diu'a urmatóre la Câmpeni.

Caletori'a din Abrudu pâna la Rosia este una din cele mai frumöse. Dar cum s'o descriu, cá sè nu repetiescu cele dise deja despre alte locuri? Cu ce colori s'o deosebescu de alte excursiuni? Acelesi déluri din ambele parti, éta si riulu in mijloculu lor, asemenea positiuni pitoresci, acelesi locuri umbröse, aceeasi cale plina de desfetare . . .

Si totusi este o mare deosebire. Stémpurile cele multe. Ce sânt stémpurile? Morile ce sfarma petrele scöse din munti cari continu auru. Prin tóte partile Abrudului sânt de aceste, nicairi inse nu-su asiá de multe cá si aice. Totulu este liberu in acesti munti, numai riulu acest'a e sclavu subjugatu. Elu nu póte curge asiá precum ar voi, càci mân'a omenésca a pusu frêu valurilor sale. Mai la fia-care aruncatura câte o stavila. Elu mâna si rotile stémpurilor. Dar nu numai elu, ci câte riurele sierpuescu din déluri in jos. tóte sânt inhamate, tóte mâna roti de stémpuri. Când scapa de la unulu, ajunge la altulu, la alu treile si asiá mai departe. Aice ap'a curatóre e fôrte scumpa. Nici unu stropu nu se póte prepadí in sedaru.

Aceste stémpuri multe, prin sdrobirea necontentita a petrilor, producu unu sgomotu monotonu, ce alunga în departare tóte paserile cântatóre ale padurilor . . .

La departare cam de o óra de Abrudu sosiramu la Gur'a-Rosiei. Acolo se afla stémpurile erariale, construite cu multa cheltuiéla, întrebuintiându-se inventiunile cele mai nóue. Dar despre aceste cu alta ocaziune.

Gur'a Rosiei este o vale afunda, care intra in Rosia. In adânculu ei curge unu riu rosu, dóra de mânía cá trebue sè mâne atâte mori sfarmatóre. Elu rosiesce totu ce 'n cale-i întelnesce. De aice se numesce si opidulu — Rosia.

Aice apoi vedemu, cá in adeveru sântemu

intr'unu orasiu baiasiescu. In tóte partile nu-mai bái, toti muntii plini de mine, énsasi Rosi'a e tóta subminata. Toti ómenii cu cari se 'ntelnesci sînt baiesi, lucratori séu proprietari. Si toti lucréza. Si în continuu totu lucréza. Au trecutu multi secolii de când s'a început aice lucrulu.

Bàile de la Rosia sînt din cele mai vechi câte se afla în Europa. Deja Romanii le-au gasitu descoperite. Ei continuara apoi a le cultivá.

Ce mare profitu avura Romanii din báiile din Transilvania, se scíe de comunu. Istoricultu Hene (Beiträge zur dacischen Geschichte) a însemnatu, cà Roma în fia-care septemâna primíá din báiile ardelene câte 2 màji si 8 pundi de aur. Cátu se va fi dusu numai din báiile de la Rosia, nu se scíe. Este înse constatatu, cà ele au contribuitu fôrte multu.

Aice s'au descoperitu la 1788 renumitele table cerate, cunoscute în lumea sciintifica, si cari contínu unu documentu romanu din 167 dupa Christos.

De la Gur'a-Rosiei calea se totu urca pe malulu dreptu alu ríului. Si éta în fine aparú înaintea nóstra Rosia, care pân'acum nu se vedea de délulu pe care ne urcámu. Impresiunea e suprindietóre! Orasiulu ce se 'ntinde sus la délu, bisericile cu turnuri scilpiciose, strád'a ce curge 'n mijlocu, apoi casele resfirate de ambele parti, în fine tóte aceste, în cadr'a unei catene de munti ce le încungiura, — ni înfaçisíeza prototipulu unui cuibu muntenescu.

Nici nu întraramu, când la margine, tocmai la gur'a báiilor erariale ne întimpiná martial'a figura a lui „Tata-mosiu“, care ne aseptá acolo, cà numai decátu sè ne póta aretá prim'a raritate a Rosiei, adeca báiile erariale.

Venerabilulu betrânu cu ânima tinera ne salutá cu bucuría, si numai decátu ne întrebá déca voimu sè vedemu acele bái? Firesce, primiramu cu cea mai mare placere afabil'a propunere. Ne deteramu josu. Apoi ne 'mbracaramu în vestmintele ce stau acolo anume pentru acestu scopu. Ocuparamu locu pe o lavitia acomodata a supra unei carutie. Si unu calu ne duse în baia. Usi'a se închise dupa noi. Si éta ne aflámu în adânculu pamêntului. Nu mai vedeam sórele. O lampa ne luminá calea.

Intr'aceste calulu totu înaintá. Sute si sute de stângeni lasámu în urm'a nóstra, si noi totu ne mai afundámu. Erá o caletoria cu totulu impresionabila. Petrile boltituri sub

care mergeamu luciau fantasticu la lumin'a lampei nóstre. Si potcovele calului lovite de pétr'a din fundu resunau misteriosu de-a lungulu coridorului lungu, în care nu se aflá nimenie afara de noi. Cá escursiunea sè aiba si partea sa prosaica, petrile de-a supra ici colorau; ér în alte locuri, boltitur'a se lasá mai în jos, în cât trebuíá sè ne aplecámu, cà sè nu ne lovimu capetele.

Si noi totu ne afundámu. Calea erá buna, càci trasur'a mergea pe sine de feru, calulu ne ducea usioru. Când înse ajunseramu la 1400 de stângeni, ne opriramu. Ací ne scoboriramu. Inse preâmbblarea pe jos nu fu asiá comóda cà si cu trasur'a. Unde calcámu erá umedu, tina, apa, — unu ce fôrte neconveniabilu pentru papucii nostrii. Cu tóte aceste înse ne duseramu pâna la unu locu unde lucrau câti-va baiesi. Asistaramu pâna ce unulu umplù cu pravu de pusca gróp'a sapata de elu în stâncu în timpu de mai multe óre, apoi aprindiéndu capetulu paiului, ne retraseramu si noi iute în coridorulu învecinatu si ascultaramu de acolo detunatur'a ce urmá, si care acolo sub pamêntu — repetítu de echo — resuná si mai înspaimântatoru.

Petrecuramu cam o jumetate de óra acolo, în care timpu unu conducatoru de lucratori avú bunetatea a ne dá unele informatiuni. Apoi ocuparamu érasu locu în trasura, si esiramu. Ce bucuría ne cuprinse când zariramu primele radie ale sórelui, si când în urma puturamu díce si noi cu terminu baiasiescu „diua!“

Dar când ne priviramu unii pe altii, în costumurile nóstre mângite de scursorile paretilor, nu ne puturamu contení niste risete. Nici decátu nu eramu în positiune d'a ne fi pututu fotografá.

Dupa o jumetate de óra ne aflámu cu toti la cas'a iubitolui si stimatului nostru „Tata-mosiu“, unde onorabil'a-i dómna soçia ne aseptá deja cu més'a asternuta.

Iosifu Vulcanu.

Generalulu Wolseley.

Tóte semnele prevestescu, cà resboiulu este inevitabilu. Russi'a a provocatu pré multu jalusi'a Angliei. Si asta, vediéndu-se atacata în interesele sale, va fi silita a luá armele în mâna spre a-si aperá esistinti'a sa în orientu.

Pregatirile ce Angli'a face sînt enorme. Si nu se póte cugetá, cà o natiune atátu de calculatóre sè le faca numai însedar. Cine-va trebuie sè le plátésca.

Cine? Acésta e întrebarea.

De ocamdata se constata numai atât'a, că Angli'a se pregătesce de resboiu cu tóta seriozitatea. Ea își mobiliseza armatele, pe unde numai are, atâtu în tîer'a mama, câtu si în coloniile sale, atâtu pe mare, câtu si pe uscatu.

Noi, cronicari fideli ai evenimentelor, nisuium a tîné publiculu nostru în curentulu tuturor întemplantintelor mai importante. Deosebi înse scopulu nostru este d'a face cunoscute prin tecstu si prin ilustratiune persónele cari jóca roluri importante în a-

Deja în etate de 20 ani a luat parte în espediti'a de la Sebastopol. Mai târdiu participà în campani'a Indiei la 1857, si în altele multe. Successulu seu înse datéza din resboiulu Ashantilor de la 1873, de unde se rentórse învingatoru. Tîer'a îl încarcà cu totu felulu de distinctiuni.

Elu totu-odata e si scriitoru. Manualulu seu portativu alu serviciului în campania este adoptatu de tóta armat'a engleza. A scrisu si prin diuare.

Anulu trecutu a fost tramisu în taber'a marelui duce Nicolae, unde înse fu primitu rece. Elu este unu

Generalulu Wolseley.

ceste mari evenimente.

Astfel publicàmu si pe barbatii de frunte ai englesilor. Inceputulu îl facuramu în nr. trecutu, si îl vom continuà din când în când si în viitoru.

În nrulu trecutu publicàmu portretulu comandantelui supremu alu armatei englese; de astadata publicàmu portretulu síefului de statu majoru alu acelei armate.

Generalulu Wolseley este multu mai tîneru decât lordulu Napier, căci s'a nascutu la 2 jun. 1833, cu tóte aceste înse nu mai puçinu e renumitu.

mare dusmanu alu Rusilor.

În eventualulu resboiu anglo-russescu elu este meritù sè aiba unu rolù importantu.

Avé-va norocu sè-lu póta îndepliní cu successu? Acés't'a e o întrebare la care numai viitorulu va puté respunde.

De ocamdata atentiunea opiniunii publice engleze e concentrata a supra lui.

S A L O N U.

Calindarul septemanei.

Dumin.	16 28	F. Sfintele pasci, s. m. Agapia.
Luni	17 29	Lunia pascilor, c. p. Simeon.
Marti	18 30	Martia pascilor, c. p. Ioan.
Mercuri	19 1	c. p. Ioan, s. st. m. Pafnutiu.
Joi	20 2	cc. pp. Teodor, Anastasiu.
Vineri	21 3	ss. st. mm. Ianuariu, Teodor.
Samb.	22 4	cc. pp. Teodor, Vitaliu.

De la Paris.

— Deschiderea espositiunii universale. —

— 21 aprilie.

Precum se anunçia alalta eri, espositiunea universală se va deschide în 1 maiu, înse nu la 10 ore, precum se proiectase, ci la 2 ore dupa miédiadi.

În privinț'a programei aflu următoarele amenunțimi: Înainte de două ore cei învitatî se vor aduná la Trocadero. Principii straini, anume prinçiu de Wales, principele de coróna alu Austro-Ungariei, regele Franciscu de Spani'a, ducele de Aosta, principele Henricu de Nederlanda, principele de coróna Fridricu de Danemarca, si principele de Leuchtenberg, care represinta Russi'a, vor fi primiti în vestibululu de onóre de catra ministrulu de comerciu si agricultura, si condusi în o sala arangiata anume pentru dênșii.

Precisu la 2 ore va sosi presiedintele republicei. Acest'a, insoçitu de cas'a sa militaria, va merge în trașura la Elysée. Din palatulu acest'a pâna la Trocadero (Champs Elysées, Place de l'Etoile, unde se afla arculu de triumfu de Champs Elysées si Boulevard du Roi de Rome) trupele forméza spalieru. Presiedintele va fi primitu de catra ministrulu de comerciu si agricultura si va întrá în salonulu, unde se vor aflá principii. Dupa salutarile facute, cortegiulu va porni sub Peristylulu celu mare si va merge spre Estrade, care se afla înaintea cataractei.

Cele trei arcade, cari sânt construite dinapoi'a acesteia, forméza o tribuna cu șese-dieci de locuri, pe cari se vor asiedîá: soçi'a maresialulu Mac-Mahon, damele corpulu diplomaticu si soçiile ministrilor. Pe estrade marsialulu va fi insoçitu de principii straini, de cas'a sa militaria si de câti-va amploiatî înnalti. Marsialulu va fi primitu acolo de ministrulu de comerciu si agricultura, de comissarul generalu alu espositiunii, Kranz, si de directorii diferitelor despartiaminte ale espositiunii. Ministrulu adressedza o scurta vorbire presiedintelui republicei, la care acest'a declara espositiunea deschisa. Atunce tunurile invalidilor, bateriele construite pe „Ile des Cygnes“ cu două-spre-diece tunuri, si tunurile din Mont Valérien vor dá 101 salve. Unu orchestru compusu din două regimente, care inse va fi nevedîtu, căci va fi ascunsu în boltiturele cataractei, va începe a cântá, cataractele vor erumpe a cadé, si stégurile tuturor națiunilor se vor pune în vârfulile edificiilor ambelor palate. Apoi marsialulu cu înnaltii óspeti învitatî vor întrá în raionulu espositiunii.

Cortegiulu se va coborí de la Peristyl pe partea

drépta a cataractei în parcu si va trece pe puntea Jena la câmpulu lui Marte. Trupele vor formá spalieru la cataracte, pe punte si pe întins'a livéda dinaintea palatulu des Champs de Mars. La întinarea acestuia, pe terass'a marétiá, care se afla înaintea ei, marsialulu si óspetii vor fi asteptati de toti membrii senatulu si ai camerei deputatilor, totu acolo va asteptá consiliulu imperialu, tribunalele, institutul, statulu generalu alu armatei, presiedintii si membrii tuturor societátilor.

Dupa felicitările îndeplinite, cortegiulu va întrá pe pórt'a de onóre în interiorulu edificiulu. Dupa o scurta visitare a vestibululu, în care vor fi espuse diamantele corónei franceze, fabricatele de Sévres, gobelinele de Beauvais, palatulu indianu alu prinçipelui de Wales si colectiunea ce dênșulu a adusu din Indi'a, — cortegiulu va trece prin lungulu coridoru unde dau tóte façadele despartiamintelor straine. La pórt'a fia-carui despartiamentu vor asteptá comissarii respectivelor țeri; ér în feresti vor ocupá locu soçiile acelora, precum si alte dame.

Aspectulu acestei parti de siguru va fi celu mai interesantu, căci acolo totu-odata se vor vedé si fe-mei din tóte partile lumei.

La finea coridorulu cortegiulu va întrá în hal'a cea mare de la „ecole militaire“, unde toti lucratorii si tóte lucrátorele vor fi ocupate.

La pórt'a Rapp presiedintele se va despartí de principele de Wales si ceialalti óspeti, si se va rentórce la Elysée. Trupele érași vor formá spalieru.

Numerulu persónelor invitate la deschidere e 25,000, cari dupa îndeplinirea ceremonielor vor avé intrare libera în tóte partile Trocaderulu si a câmpulu Martelui.

Éta si program'a festivitatilor: 1 maiu, primire în Elysée; 2 maiu, primul prândiu principescu; 3 maiu, balu la ministrulu agriculturii; 4 maiu, prândiu în Elysée; 5 maiu, prândiu si primire la ministrulu agriculturii pentru principele de Wales. B.

P u n c i u.

Doi oficieri rusi — scrie „Resboiulu“ — priviau unu arcu de triumfu, redicatu în onórea armatei române, pe a carui frunte se citiá numele cetátilor luate de Români.

— Apoi deca Români au luat tóte aceste cetati, noi ce amu câștigatu? — întrebá unulu.

— Noi? — respunse celalaltu, — noi? ... Basarabia.

Inca nu!

Advocatulu: Bine că te gasescu. Imbraçisiezame, la instanț'a din urma ti-ai câștigatu processulu.

Clientulu: În fine, dupa optu luni lungi de asteptare! Si câtu voi capetá eu acuma?

Advocatulu: Tribunalulu ti-a judecatu 500 de florini. Dar dta ai sè-mi platescu 600 fi. spese de processu; va sè dîca, ai sè suplînesci numai 100 de florini.

Clientulu: Dar asîá eu mai perdu si peste banii mei.

Advocatulu: E dreptu, că ti-ai perduto banii, dar — procesulu e câștigatu.

Societati si institute.

Societatea Petru Maior va tine la 29 aprilie sedintia publica literaria, in localitatea sa, cu program'a urmatoare: 1. Cuventu de deschidere, de presedintele Iosifu Vulcanu. 2. „Criteriulu nationalitatii“, disertatiune de Gregoriu Pletosu, ascult. de filos. 3. „Coriolanu“, poesia de Iul. Grozescu, declamata de Alesandru Mihailoviciu, tehnicu. 4. „Despre frumosu“, disertatiune de Lazaru Petroviciu, ascult. de filos. 5. „O schitja din vietja moderna“, disertatiune de Iuliu Traianu Popu jur. 6. Cuventu de inchidere, de v.-presedintele Drd. Augustinu Dumitreanu. — Inceputulu la 4 ore p. m.

✓ **Adunare invetiatorésca.** Conchiamare. Conformu §-lui 30 din „Statute“, prin acést'a se conchiamă adunarea generala a reuniunii invetiatorilor rom. ort. din dieces'a Aradului pe 20 aprilie (joi dupa ss. Pasci) an. curentu in Arad in institutul pedagog. teol., la ora 2 dupa mediadi. *Presedinti'a comitetului.*

✓ **Reuniunea invetiatorilor români** din tractulu protopresbiterialu alu Lipovei va tine adunarea sa generala mercuri dupa Pasci in Lipova.

✓ **Reuniunea sodalilor români din Clusiu** la 24 martiu tinu adunarea sa generala constituitoare, alegendu-si presedinte pe dlu dr. Grig. Silasi, vicepresedinte pe dlu Gavrilu Redeanu, notaru pe dlu Iacob Muresianu, cassariu pe dlu Conat. Popu si controloru pe dlu Teod. Vecianu. S'a alesu si unu comitetu.

Ce e nou ?

Christos a inviatu! Cu aceste cuvinte, cu cari se saluta adi toti Românii, intimpinamu si noi pe onorab. nostru publicu cetitoru, dorindu-i: Serbatori ferice!

✓ **Palari'a Grivitia.** Incuragiata de frumosulu successu dobânditu de „palari'a dorobantju“, si ca unu omagiu pentru viteji vênatori, cari la asaltulu Grivitei, au luat unu stindardu mare din mânil Turcilor, dn'a Aneta Engels in Bucuresci a transformatu palari'a vênatorilor intr'o gentila palaria de vera pentru domne. Acést'a noua palaria porta numele loculu unde se ndeplinu celu d'ântaiu faptu de arme, prin care românimea facu se dispara calomniile injuriose cari o aretau ca lipsita de curagiu: „palari'a Grivitia.“ Palari'a cea noua — scrie „Dorobantjulu“ de unde scotemu aceste sîre — este dedicata dnei Maria Rosetti.

O noua conventiune cu Russia. Diuariele politice au scrisu, ca Russi'a ar vré se faca o noua conventiune cu Românja, pentru a-si garantá trecerea armatei sale in Bulgaria. Dlu Dimitrie Sturdza facu in privintja acést'a o interpelatiune in senatu catra ministrulu de externe. Dupa o desbatere mai viua dlu ministru-presedinte declará, ca guvernulu nu numai nu va acceptá nici o conventiune, prin care se recunosca dreptulu de trecere alu trupelor russe prin Românja, dar ca lucréza si va lucrá pentru a o scapa de flagelulu unei ocupatiuni militare din partea Rusiei. In urmarea acestei declaratiuni, dlu Sturdza satisfacutu, isi retrase motiunea in aplausele senatulu.

Represintanti'a orasiului Arad tinu la 10 l. c. sedintia, cu care ocaziune — la propunerea lui Iosif Varjassy, care accentuá perfid'a procedura a Rusiei facja de Românja, — s'a decisu cu unanimitate se se faca o represintatiune catra camer'a deputatilor, in

care diet'a se se invite, ca prin înriurirea ei legala se mijlocésca delaturarea unei legaturi a monarchiei cu Russi'a, si se faca o aliantia cu Anglia, care involve si integritatea teritoriulu României.

O drama sangerosa. „Românja Libera“ impartasiesce urmatoarea întemplantare: Sambata spre sera s'a petrecutu o noua drama sangerosa in strad'a Sielari, din Bucuresci. Unu tineru, anume Stadeker, frate cu comisionarulu cu acelasi nume, fiindu amoretatu in modu pasionatu de sor'a nevestei fratelui seu, intentioná s'o ia de socja. Fet'a i-a datu de mai multe ori se întieléga, ca inim'a ei este pentru altulu. Timpulu din urma lipsindu la Paris mai multi ani tinerulu Stadeker, in absinti'a lui sor'a nevestei frate-seu s'a maritatu. In zilele trecute întorcendu-se in Bucuresci, sambata intalni pe tiner'a nevésa impreuna cu nevésja frate-seu, in cantorulu lui Stadeker. Apoi întorcendu-se a casa tiner'a femeia, însogita de sora-sa, s'a presintatu acolo tinerulu Stadeker, si armatu de doue pumnale cum era, a aplicatu 6 lovituri mortale de pumnalu in peptulu nenorocitei sale victime, care a espiratu la momentu. In acestu timpu s'a petrecutu o lupta între agresorulu criminalu si nevésja frate-seu, sor'a nefericitei victime, care se pusese între elu si sor'a sa spre a o aperá de loviturile lui mortale. Astfel a primitu si acést'a mai multe lovituri de pumnalu, si in deosebi mânele ei erau sfasiate de taiaturi. In urma Stadeker, si-a datu si sie-si câte-va lovituri de pumnalu, inse se vede ca acestea au fost îndreptate mai cu crutiare, cáci nici una nu e mortala, si astfel stá la spitalulu Coltei arestatu, spre a-si primi penalitatea cuvenita pentru neleginitulu s'au faptu. (Acolo s'a spëndiuratu. Red.) Nenorocita lui victima a fost inmormântata ieri, in asistentia unui numerosu publicu israelitu.

Giuvaerurile bulgare. La Constantinopulu se afla puse in vëndiare o mare cantitate de giuvaeruri bulgare. Aceste articole de bijuterie au fost cumperate de catra negutiatorii bazarelor de la refugiati, cari le-au vëndutu pentru a-si procurá hran'a. Case din Londra si Paris au tramisu agenti ca se cumpere aceste articole, precum si tóte obiectele de curiositate, arme seu vestminte insemnate. Se vor vedé dar in curéndu aceste obiecte espuse la giuvaergii din strainetate. Bijuteri'a e cu tóte aceste fórte inferióra, mai cu séma bijuteri'a de argintu. Cea mai mare parte din aceste ornamente sânt bratileté, din cari aproape jumetate sânt de arama si cealalta de argintu. Lucrarea este mediocra, inse desemnulu ofera interesu, fiindu ca locuitorii din Rumelia s'au servitu de acelea-si modele, de cari se serviau in secolele de demultu. Archeologulu póte constatá o asemenare fórte mare, cu ornamentele de cari se serviau femeile grece in anticitate. In ori ce casu giuvaergii vor puté gasi modele noue demne de reproducu. (Rom. Lib.)

Poporatiunea Iasiului. Cetimu in o foia din Iasi: De când s'a încheiatu vestija pace de la San Stefanu s'a micioratu numerulu pasagerilor cari trecu prin Iasi si s'a sporitu acela alu strainilor stabiliti in orasiulu nostru, cáci mai toti oficiarii si functionarii rusi asiediati aici si-au adusu familiile lor. N'avemu de cât a observá miscarea dilnica de pe stradele noastre, si ne vom încredintia despre acést'a. E necontestabilu, ca orasiulu nostru câstiga multu din acést'a împregiurare, mai alesu in privintja banésca, dar perde in alte privintie.

Doi ofițieri turci despre români. Nu de multu sosira în Budapesta pasialele Sadic si Edhem, cari se rentorceau a casa din prinsorea românească, unde ajunsera cu ocasiunea capitulării Plevnei. Pe timpul petrecerii lor în capitala Ungariei, dânsii declarara apriatu, că la Plevna români salvarea onorea rusescă; românilor are să multămăscă Russi'a că n'a patitu rusine. Si totusi acuma țiarulu s'a superatu pe români.

Fapte cazacesci. Cetimu în „Timpulu“: Ni se spune, că în dîlele trecute unu detașamentu de dragoni a intratu în satulu Bulbucata din Vlasica si a începutu să faca niste escese, cari nu potu fi luate dreptu dovedi despre disciplin'a ce domnesce în rîndurile armatei imperiale. Ni se mai spune, că pe șiosu'a Bucuresci-Giurgiu cazacii au batutu pe unu carausiu si i-au luat caruti'a cu patru cai. Ni se spune, în sfrsîtu, că, totu pe șiosu'a Bucuresci-Giurgiu, unu bietu sacelcanu stă plângendu amarnicu lînga trasur'a sa, povestindu trecătorilor, că niste cazaci i-au desprinsu caii si s'au dusu cu ei.

Unu nou eroismu alu Rusilor pe stradele Bucurescilor. În noptea de 3/15 aprile pe la 12 ore, unu ofițeru rusu, sentimental si fierosu totu odata, avêndu si o vointia forte desvoltata prin influintia alcoolului, umblă pe podulu Mogosiței cu sabi'a scōsa, fluturand'o pe de a supra capetelor trecătorilor, cari nu sciau cum să se ferēscă de pericolu. Unu gardistu îl urmariă si nu cuteză a se apropiă de ofițeru, dar sciind că cerberulu politiei e în urm'a sa, profită de ocasiune spre a se asvêrli într'o trasura în faț'a cofetariei Capsia, dându cu sabi'a în birjaru să fuga. Gardistulu ajutat de învalmasiela, i luă sabi'a din mîna si întorse trasur'a spre politia. Ajunsi la politia, se strinse mai multa lume, între care si unu ofițeru rusu superioru, — curiosi să afe întēmplarea, si întielese că ofițerulu eră zelosulu aparatoru alu causei ruse. În timpul când ofițerulu superioru rusu si multi din asistenti, atinsi de indignatiune si de compatimire, staruiă că să se libereze ofițerulu, dēnsulu mai reinviindu-se pușinu, se dete jos din trasura, cerēndu-si sabi'a si îmbracișându si sarutându pe fiecare dintre asistenti, cari cu pușinu mai înainte erau să fia sarutati de ascutitulu armei sale. Iata cine sūnt aparatorii causei crestine, ce purtare esemplara au ei într'unu orasiu liniscitu, si în mijloculu unui poporu care odata avea consideratiune pentru Rusia. („Rom. Libera.“)

O fapta de curagiu. La 3/15 martiu se inmormētă la Bucuresci locotenentulu Nicolae Poenaru, despre care „Dorobantulu“ povestesc urmatorulu actu de vitejia :

În dîna de 10 octombre, 1877, se acordă unu scurtu armistitū pentru îngroparea bravilor cadūti în luptele de la Plevna. Profitându de acestu restimpu, ofițerii nostrii din reg. III de linia, între care locotenentu Manciulescu, pusera să se adune numeroșele arme cadute pe câmpu din mînele luptătorilor si isbutisera a strînge peste 150 dintr'ensele, când Turcii protestara si adunarea armelor trebui să neceteze.

Dar paus'a trecu, si focurile trebuira să reîncepa. Cu tōte aste totu mai remasesera 83 de arme în vederea vitejilor nostrii osteni.

Locotenentulu Poenaru nu putea rabdă să vedia ruginindu acele arme române, a caror reluare eră anevoiōsa, dar atātu de onatōre. Se gāndiă dar nu la or'a pericolului — căci fara temere îl si înfruntase 'n lupta — ci la împejurarea că ele ne puteau face reu într'o dî de atacu si la datori'a ce avemu d'a sfidă pe inamicu, luându-le chiar de sub ochii lui.

Dupa o cugetare de dōue dîle, locotenentulu Poenaru se otari că din nou să se espuie. Astfel, pe când într'o dî regimentulu seu se află în șianturi si noptea acoperise totulu cu cētia, se consultă cu cātiva camaradi si puse la cale cutezatōrea-i întreprindere.

În dîorii dîlei, pe când cētia începuse a se radica, locotenentulu Poenaru strinse măn'a capitanului, de la care-si ceru permisiune, si trecu parapetulu cu cātiva soldati si unu caporalu.

Focurile urmau cu furia între Români din șianturi si Turcii din reduta, si cu tōte astea curagiosii osteni își continuara cu sfintenia întreprinderea, căci dupa jumetate de ora locotenentulu Poenaru se întorcea cu ultim'a arma, în aplausele si îmbraciștirile camaradilor sei.

Șefului divisiei, generalulu Cerchesu, nu esită a-lu feliicită pentru marele-i devotamentu, si nu trecu multu că „Virtutea militara“ si „Steu'a României“ să stralucēscă pe peptulu seu încalditu de simțieminte patriotice.

Dupa ce conduse 'n țiera pe prizonierii Turci si naintă cu regimentulu la Calarasi, se întorse în capitala, unde 'n curēndu avea să-si primēscă înaintarea la gradulu de capitanu.

Mōrtea înse n'avu rabdare, si ea rapî țierii, armatei, familiei si camaradilor sei p'acestu tineru erou, plinu de inima si de viitoru.

Suvenirea mortilor.

✕ **Ioanu Giula**, unu tineru cu talentu, din Seini, comitatulu Satumare, candidatu de avocat, a repausatu în Oradea-mare, la 9 aprile, în etate de 27 ani.

Logogri fu.

— De B. G. —

Neclintitu de me lasi, sūnt bunu la mîncatu ;
Capulu de-mi tai-su cifra de numeratu.

Deslegarea logogrifului din nr. 27 :

„Acu. Racu. Macu. Facu. Sacu.“

Bine l'au ghicitu dōmnele si domnișōrele : Iuliana Ciōra, Aurelia Colceriu, Elena Ciple, Emilia Popu, Amalia Popoviciu, Maria Cristianu, Rosa Farcașu, Septimia Popoviciu, Fabia Damsia.

✕ **Din caus'a serbatorilor „Familia“** nu va aparē în joi'a viitōre ; că înse abonantii nostrii să n'aiba vr'o scadere, vom suplini nrulu acel'a în joi'a cealalta.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi în Pest'a. 1878. Calea țierei nr. 39.